

I, §§ 25 - 26

1. Παραδείγματα ερμηνευτικών ερωτήσεων

A. Ερωτήσεις ανοικτού τύπου ή ελεύθερης ανάπτυξης

1. Τι προτείνει ο Αλκιβιάδης στους Αθηναίους και σε ποια δεδομένα στηρίζει την πρότασή του;
2. Να σημειώσετε τους ρηματικούς τύπους που δηλώνουν την κριτική και τις συμβουλές του Αλκιβιάδη και να αναφέρετε τα δεδομένα, στα οποία στηρίζεται.
3. Πώς απαντούν οι στρατηγοί στον Αλκιβιάδη και πώς κρίνετε την απάντησή τους;
4. Γιατί, κατά τη γνώμη σας, ήταν ανεπιθύμητη η παρουσία του Αλκιβιάδη;
5. Ποια πλεονεκτήματα και ποια μειονεκτήματα των θέσεων που κατείχαν οι αντίπαλοι παρουσιάζει ο Ξενοφώντας στην ενότητα αυτή;

B. Ερώτηση κλειστού τύπου

1. Γιατί οι Αθηναίοι στρατηγοί απέρριψαν την πρόταση του Αλκιβιάδη σύμφωνα με την αφήγηση του Ξενοφώντα; Να σημειώσετε με X στο αντίστοιχο τετράγωνο τη σωστή απάντηση.
 - α) Δεν του είχαν καμία εμπιστοσύνη λόγω του χαρακτήρα του.
 - β) Ήξεραν από αξιόπιστες πηγές ότι ενεργούσε για λογαριασμό των Σπαρτιατών.
 - γ) Ήταν γι' αυτούς θέμα γοήτρου να μη δέχονται υποδείξεις από τρίτους για τόσο σημαντικά στρατιωτικά θέματα.
 - δ) Έκριναν την πρότασή του άστοχη και επικίνδυνη.
 - ε) Είχαν και οι ίδιοι διαπιστώσει τις αδυναμίες της τακτικής τους, αλλά ήθελαν να κρατήσουν μυστικές τις κινήσεις τους για ευνόητους λόγους.

2. Γραμματικές ερωτήσεις - ασκήσεις

1. *οὐδεμιᾶ πόλει*: Να γράψετε τη συνεκφορά στις πλάγιες πτώσεις ενικού αριθμού.
2. Να γράψετε τις παρακάτω φράσεις μεταφέροντας όλες τις κλιτές λέξεις στον αντίθετο αριθμό:
 - α) *οἱ δὲ στρατηγοὶ ἀπιέναι αὐτὸν ἐκέλευσαν*:
 - β) *καὶ ὁ μὲν ὄχρητο*:
3. Στις παρακάτω προτάσεις να διαγράψετε το λάθος:
 - *νῦν*: είναι επίρρημα / σύνδεσμος
 - *λιμένα*: είναι ουσιαστικό β' κλίσης / γ' κλίσης
 - *μέν*: είναι συμπλεκτικός / αντιθετικός σύνδεσμος
 - *παρήνει*: είναι οριστ. αορίστ. / οριστ. παρατατικού του ρ. *παραινῶ*
 - *οὔ* (*ὄντες ναυμαχήσετε*): είναι αναφορικό επίρρημα / αντωνυμία
4. Να συνδέσετε τις λέξεις της στήλης Α με το γραμματικό προσδιορισμό της στήλης Β που τους αντιστοιχεί. Δύο στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. <i>ἐκεῖνον</i>	α) επίρρημα υπερθετικού βαθμού
2. <i>μάλιστα</i>	β) μετοχή ενεστώτα
3. <i>ἀπιέναι</i>	γ) δεικτική αντωνυμία
4. <i>αἰγιαλῶ</i>	δ) χρονικός σύνδεσμος
5. <i>ὄρμουῦντας</i>	ε) ουσιαστικό γ' κλίσης
6. <i>τειχῶν</i>	στ) απαρέμφατο αορίστου
	ζ) ουσιαστικό β' κλίσης
	η) απαρέμφατο ενεστώτα

5. *αἰγιαλῶ, λιμένα, πόλει, στρατηγοί, τειχῶν, νεῶν*: Να τοποθετήσετε κατά κλίση τα ουσιαστικά στον πίνακα που ακολουθεί και να γράψετε την αντίστοιχη πτώση του άλλου αριθμού:

Β' κλίση		Γ' κλίση	

6. *κατιδῶν, ἔχοντας*: Να γράψετε τον ίδιο τύπο μετοχής σε όλους τους χρόνους της ίδιας φωνής και να συμπληρώσετε το β' ενικό πρόσωπο των εγκλίσεων του αορίστου β' στον παρακάτω πίνακα:

Μετοχή			
Ενεστώς			
Μέλλον			
Αόριστος			
Παρακείμενος			
Αόριστος β'			
Οριστική	Υποτακτική	Ενκτική	Προστακτική

7. Στον παρακάτω πίνακα να συμπληρώσετε τον αντίστοιχο ρηματικό τύπο με αυτόν που δίνεται στους χρόνους που ζητούνται:

Ενεστώς	Μέλλον	Αόριστος	Παρακείμενος
		ἐκέλευσα	
στρατηγεῖν			
	ναυμαχήσετε		
		κατιδῶν	

3. Συντακτικές ασκήσεις

1. Να σημειώσετε τις μετοχές που εξαρτώνται από το *κατιδών* (§ 25), να τις χαρακτηρίσετε συντακτικά και να γράψετε το υποκείμενό τους και το αντικείμενο (αν έχουν).
2. *Οί δὲ στρατηγοὶ ἀπιέναι αὐτὸν ἐκέλευσαν αὐτοὶ γὰρ στρατηγεῖν, οὐκ ἐκεῖνον:* Τι ακριβώς θα είπαν οι στρατηγοί στον Αλκιβιάδη; Μετατρέψτε σε ευθύ λόγο⁴.
3. Να τοποθετήσετε τις μετοχές του κειμένου στον παρακάτω πίνακα, ανάλογα με την κατηγορία στην οποία ανήκουν και να σημειώσετε (σε παρένθεση):
 - α) για τις κατηγορηματικές το ρηματικό τύπο από τον οποίο εξαρτώνται,
 - β) για τις επιρρηματικές τη σχέση που δηλώνουν.

Επιθετικές	Κατηγορηματικές	Επιρρηματικές

⁴ Η άσκηση έχει στόχο να κατανοήσουν οι μαθητές ότι η μετατροπή πλάγιου σε ευθύ λόγο δεν είναι πάντα δύσκολη και ότι ο ευθύς λόγος προσδίδει μεγαλύτερη αμεσότητα στο λόγο.

4. Να συμπληρώσετε τα κενά των παρακάτω προτάσεων, ώστε να χαρακτηρίζεται το είδος των απαρεμφάτων και η συντακτική τους θέση.

- *όρμειν*: είναι απαρέμφατο, στο *ἔφη*.
- *μεθορμίσαι*: είναι απαρέμφατο, στο *παρήνει*.
- *ἀπιέναι*: είναι απαρέμφατο, στο *ἐκέλευσαν*.
- *στρατηγεῖν*: είναι απαρέμφατο, στο

4. Λεξιλογικές - Σημασιολογικές ασκήσεις

1. Με ποιες λέξεις του κειμένου σχετίζονται ετυμολογικά οι παρακάτω; *ναυτικό, ελλιμενισμός, όχημα, πολιτισμός, παραίνεση, αρχικελευστής*.
2. Να συνδέσετε τις λέξεις της στήλης Α με τη σημασία τους στη στήλη Β (μια λέξη της στήλης Β περισεύει).

A	B
1. <i>όρμέω-ῶ</i>	α) συμβουλεύω
2. <i>μεθορμίζω</i>	β) αγκυροβολώ
3. <i>οἴχομαι</i>	γ) εκλέγω
4. <i>παραινῶ</i>	δ) μετακινούμαι σε άλλο λιμάνι
5. <i>μέτειμι (μετέρχομαι)</i>	ε) σηκώνομαι και φεύγω
	στ) αναζητώ

3. Να συγκεντρώσετε τους εμπρόθετους επιρρηματικούς προσδιορισμούς του κειμένου και να χρησιμοποιήσετε σε σύντομες φράσεις όσες από τις προθέσεις τους διατηρούνται είτε σε παγιωμένες εκφράσεις⁵ είτε σε κανονική χρήση στο σύγχρονο λόγο.

⁵ Για παράδειγμα: εκ (εκ Θεού, εκ νέου, εκ πρώτης όψεως) / εν (εν όψει, εν μέρει) / προς (προς Θεού) / εις (δια της εις άτοπον απαγωγής, ες αύριον τα σπουδαία), / προς (προς την Αθήνα, προς την πλατεία).